

Társadalmi paedagogia. *Irta Léderer Ábrahám. I. füzet. Külön lenyomat a «Népnevelők Lapján»-ból. Budapest 1886.*

E czímen jelent meg egy 46 lapra terjedő s tizenkét külön fejezetet magában foglaló füzetke, mely fejezetek, hogy csak a főbbeket említsem, a következő fontos kérdések felől ígérnek tájékozást az olvasónak: Az ember természete és célja; a társadalom lényege, természete, fejlődése és célja; a társadalom eszményképe. Látnivaló, hogy egy egész philosophiai feladat, még pedig a legnehezebbjéből, vár a megoldásra. S ha hozzá vesszük, mint a füzetke nyíltan kitűzött célja vallja, hogy a kifejtendő elméletnek gyakorlati alkalmazását is előadni ígérkezik, a szerzőnk által főczímnek kitűzött: «Társadalmi paedagogia» ha egyáltalán jelent valamit, csak azt jelenthetvén, hogy az egyetemesség útján nyert eszmének valószínűsítési útjait is leírja: «a ház, az iskola, az egyház, a község» számára, oly nagy feladattal állunk szemben, mely nem a füzetke terjedelmét, de egy emberi élet munkásságát bizton meghaladja. E feladatra illik csakugyan rá a latin adagium: jam voluisse sat est. Ismertető eljárásunkban előnyösebbet alig is mondhatunk ennél Léderer czikkgyűjteményére. Léderer sokat olvasott, sok jeles mondás bevésődött emlékezetébe s ezek virágaiból állította össze e gyűjteményt. Legkevésbé győz meg bennünket, mikor auctorait és tekintélyeit elhagyva maga beszél, sőt legkevésbé, mikor társadalmi paedagógiájának mivoltát fejtegeti. Szerzőnk ama körülírása: «A társadalmi paedagogia az általános paedagógiának egy része; és míg a házi- és iskolai nevelésben a gyámoltalan gyermekek nevelésével foglalkozik, a társadalmi paedagogia figyelmét a felnőttek nevelésére fordítja» a nevelés és paedagogia szava és értelme kifordításának tekinthető. A felnőttet tán neveli még gyermeke. vagy idomítja az események kérlelhetetlen kényszere, de megszünt nevelni bármely professor, bármely a paedagogia nevében szervezni mondott intézmény. Mikor én a paedagógiát akként, mint Léderer teszi, a közélet következő intézményeire rátukmálva látom: «A család paedagógiája; 2. az iskola paedagógiája; 3. az egyház paedagógiája; 4. a politikai község paedagógiája; 5. az állami intézmények paedagógiája; 6. a sajtó paedagógiája; 7. a nemes és a töke osztály paedagógiája; 8. az egyesületek paedagógiája; 9. a tudósok és művészek paedagógiája; 10. Az orvosok paedagógiája; 11. az ipari- és kereskedelem paedagógiája; 12. a munkaadók és a munkások paedagógiája» mint ez Léderer könyvének 15-ik lapján meg van írva, indokoltnak látom a kérdés föltevését: Hova maradt a paedegógia paedagógiája? Ha szerzőnk netán vállalkoznék eme, feladatai körében mindenesetre legégetőbbnek tetsző kérdés megfajlására, arra kérem, hogy magyarázását kezdje el a paedagogia szavának értelmezésével, de ne abban a formában, mint itt, e könyvben, eképen teszi: «A paedagogia a két görög szóból «paeda» és «gogos» van összevéve».

Oh classicusok, mivé lettetek!

Ph.